

BOSNA I HERCEGOVINA
PREDSJEDNIŠTVO

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
ПРЕДСЈЕДНИШТВО

ODBRAKBENA POLITIKA BOSNE I HERCEGOVINE

Sarajevo, novembar 2008. godine

SADRŽAJ

I	UVOD.....	1
II	POLITIČKO - VOJNI OKVIR	1
1.	Reformske aktivnosti u oblasti odbrane	1
2.	Sigurnosno okruženje	2
3.	Izazovi i rizici u oblasti odbrane	3
4.	Politički ciljevi Bosne i Hercegovine u oblasti odbrane	4
III	CILJ I NAČELA ODBRAMBENE POLITIKE.....	6
1.	Cilj odbrambene politike Bosne i Hercegovine	6
2.	Načela odbrambene politike Bosne i Hercegovine	6
2.1	Demokratska, civilna kontrola nad oružanim snagama, uz parlamentarni nadzor	6
2.2	Transparentnost aktivnosti u oblasti odbrane, uključujući planiranje i budžetiranje odbrane	7
2.3	Integracija u regionalne, evropske i evroatlantske kolektivne sigurnosne strukture	7
2.4	Modernizacija snaga, uključujući razvoj interoperabilnosti Oružanih snaga Bosne i Hercegovine sa NATO-om i dugoročno dostizanje NATO normi i uobičajenih praksi	7
2.5	Uravnoteženost snaga i mogućnosti unutar podregija i Jugoistočne Evrope u kontekstu sigurnosnih rizika	8
2.6	Saradnja u oblasti kontrole naoružanja i mjera izgradnje sigurnosti i povjerenja, uključujući učešće u sigurnosnim strukturama i protokolima Jugoistočne Evrope	9
2.7	Izgradnja sistema odbrane kojim će Bosna i Hercegovina realizirati ciljeve odbrambenih reformi, na putu od individualne ka kolektivnoj sigurnosti	9
IV	KOLEKTIVNE SIGURNOSNE INTEGRACIJE.....	10
1.	Kolektivna odbrana	10
2.	Kolektivna i kooperativna sigurnost	11

V	MEĐUNARODNA SARADNJA.....	11
1.	Bilateralna saradnja	11
2.	Multilateralna saradnja.....	12
3.	Regionalna saradnja	12
4.	Posebni aranžmani.....	13
VI	ODBRAMBENI SISTEM BOSNE I HERCEGOVINE.....	14
1.	Opća razmatranja.....	14
2.	Odbambeno planiranje i upravljanje odbrambenim resursima	14
2.1	Sistem planiranja, programiranja, budžetiranja i izvršenja	14
2.2	Sistem odbrambenog planiranja	15
2.3	Sistem upravljanja odbrambenim resursima	15
3.	Funkcionalni i operativni sistemi odbrane Bosne i Hercegovine.....	15
4.	Civilno-vojna saradnja	16
5.	Oružane snage Bosne i Hercegovine.....	16
5.1	Zadaci	16
5.2	Organizacija	17
5.3	Struktura	17
5.4	Obuka	18
5.5	Prioriteti angažiranja	19
5.6	Posebne sposobnosti.....	19
VII	ZAKLJUČAK I VIZIJA.....	20

Na osnovu člana 12. tačka o) i člana 13. stav (1) tačka v) Zakona o odbrani Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 88/05), Predsjedništvo Bosne i Hercegovine je na 48. sjednici, održanoj 26. novembra 2008. godine, usvojilo

ODBAMBENU POLITIKU BOSNE I HERCEGOVINE

I UVOD

Odbambena politika Bosne i Hercegovine je opći konceptualni dokument zasnovan na strateškim načelima koji odgovaraju Sigurnosnoj politici Bosne i Hercegovine i Općim prvcima i prioritetima za provođenje vanjske politike Bosne i Hercegovine.

Namjena ovog dokumenta je definiranje odbambene politike Bosne i Hercegovine, kao dijela Sigurnosne politike Bosne i Hercegovine. Dokument daje pregled najznačajnijih reformskih aktivnosti u oblasti odbrane, procjenu sigurnosnog okruženja i procjenu sigurnosnih i izazova i rizika u oblasti odbrane, definira ciljeve Bosne i Hercegovine u oblasti odbrane i cilj i načela odbambene politike, razmatra kolektivne sigurnosne integracije, međunarodnu saradnju u oblasti odbrane i odbambeni sistem Bosne i Hercegovine, te daje viziju daljeg razvoja odbambenog sistema Bosne i Hercegovine.

Ovaj dokument transparentno izražava namjere i opredijeljenost Bosne i Hercegovine za trajni mir, sigurnost i prosperitetan život. Slijedeći takve vrijednosti i dugoročne interese, Odbambena politika Bosne i Hercegovine podržava ostvarivanje općih državnih ciljeva u oblasti sigurnosti.

II POLITIČKO - VOJNI OKVIR

1.Reformske aktivnosti u oblasti odbrane

Reforma odbrane je stalan proces u Bosni i Hercegovini od 1996. godine. Nakon perioda velikih smanjenja snaga, postalo je i moguće i potrebno razmotriti pitanje državne komande i kontrole nad oružanim snagama.

U maju 2001. godine, Predsjedništvo Bosne i Hercegovine je usvojilo dokument Odbambena politika Bosne i Hercegovine, kojim su po prvi put definirani ciljevi Bosne i Hercegovine u oblasti odbrane. Ovaj dokument predstavlja polaznu osnovu za dalju reformu odbambenog sistema Bosne i Hercegovine. Izjavom Predsjedništva Bosne i Hercegovine iz jula 2001. godine izraženo je opredijeljenje za uključenje Bosne i Hercegovine u evropske i evroatlantske integracije i NATO Program Partnerstvo za mir, te, s tim u vezi, za provedbu potrebnih reformi odbambenog sistema i reorganizacije oružanih snaga.

Odlukom Visokog predstavnika u Bosni i Hercegovini iz maja 2003. godine osnovana je Komisija za reformu odbrane. Tokom svog rada, Komisija za reformu odbrane je izradila prijedlog novog modela odbambenog sistema Bosne i Hercegovine sa suštinskim izmjenama strukture i misije Oružanih snaga Bosne i Hercegovine usmjerenim u pravcu evroatlantskih integracija. Navedeni model pravno je uokviren u formi Zakona o odbrani Bosne i Hercegovine i Zakona o službi u Oružanim snagama Bosne i Hercegovine, koji su u proceduri donošenja u dva entitetska i Državnom parlamentu dobili snažnu podršku i usvojeni su u decembru 2005. godine. Ovim zakonima uspostavljen je jedinstveni odbambeni sistem koji inkorporira sve koncepte i načela

moderne vojske u okviru demokratskog društva, a Oružane snage Bosne i Hercegovine definirane su kao jedna vojna sila pod vrhovnom komandom i kontrolom Predsjedništva Bosne i Hercegovine. Zakonom o odbrani Bosne i Hercegovine ustanovljena je obaveza državnih institucija zakonodavne i izvršne vlasti za provođenje potrebnih aktivnosti za prijem Bosne i Hercegovine u članstvo NATO-a. Ovim zakonom i Izjavom Predsjedništva Bosne i Hercegovine iz 2001. godine, prijem Bosne i Hercegovine u članstvo NATO-a definiran je kao zakonski i politički cilj Bosne i Hercegovine.

U februaru 2006. godine, Predsjedništvo Bosne i Hercegovine je usvojilo dokument Sigurnosna politika Bosne i Hercegovine. Dokument definira ukupne državne ciljeve u oblasti sigurnosti i ulogu institucija Bosne i Hercegovine u ispunjavanju tih ciljeva. Oblast odbrane je značajan dio Sigurnosne politike Bosne i Hercegovine, a Odbrambena politika Bosne i Hercegovine kao svoju svrhu ima definiranje okvira i specifičnih aktivnosti unutar odbrambenog sistema radi ispunjavanja sigurnosnih ciljeva države.

Odlukom Predsjedništva Bosne i Hercegovine o veličini, strukturi i lokacijama Oružanih snaga Bosne i Hercegovine iz jula 2006. godine, Oružane snage Bosne i Hercegovine su potvrđene kao profesionalna, jedna vojna sila koju organizira i kontrolira Bosna i Hercegovina, te je utvrđena veličina, struktura, lokacije, popuna i nacionalna zastupljenost u Oružanim snagama Bosne i Hercegovine.

Reformom u oblasti odbrane izvršeno je dodatno smanjenje vojnih potencijala, a naročito po pitanju strukture rezervnog sastava Oružanih snaga Bosne i Hercegovine. Rezultati postignuti kroz reformu odbrane, posebno ispunjavanje uvjeta koje je utvrdilo Sjevernoatlantsko vijeće i osiguranje civilne komande i kontrole nad odbrambenim strukturama uz demokratski parlamentarni nadzor, osigurali su kredibilnu kandidaturu Bosne i Hercegovine za članstvo u NATO programu Partnerstvo za mir. Na samitu NATO-a održanom u Rigi, u novembru 2006. godine, Bosni i Hercegovini je upućen poziv za pristupanje ovom programu. Dana 14.12.2006. godine, potpisivanjem Okvirnog sporazuma o pristupanju u sjedištu NATO-a u Briselu, Bosna i Hercegovina je zvanično postala članicom NATO programa Partnerstvo za mir.

Od navedenog perioda, Bosna i Hercegovina je realizirala niz aktivnosti u okviru NATO/PfP, koje su ujedno predstavljale obaveze u daljem procesu približavanja ka punopravnom članstvu u NATO-u. U navedenom smislu, Bosna i Hercegovina se uspješno uključila u Proces planiranja i revizije (PARP Proces), u okviru kojeg su definirani Partnerski ciljevi sa NATO, te je izrađen Individualni partnerski program saradnje sa NATO (IPP). Dalju fazu i viši stepen približavanja NATO-u ostvaren je kroz pokretanje aktivnosti na izradi Individualnog partnerskog akcijskog plana (IPAP), kao poslednjem koraku ka Akcijskom planu za članstvo u NATO-u (MAP). Prepoznavajući ostvareni napredak u oblasti odbrambenog sektora, NATO je na Samitu u Bukureštu, održanom u aprilu 2008. godine, dodijelio Bosni Hercegovini status zemlje u Intenziviranom dijalogu za pristupanje NATO-u (ID).

2. Sigurnosno okruženje

Regija jugoistočne Evrope danas je potencijalno najnestabilnije evropsko područje. Za evropske prilike nizak stepen ekonomskog i ukupnog društvenog razvoja, historijsko naslijeđe i razlike, mogući su generatori novih nestabilnosti u regiji.

Postojeća stabilnost u regiji u značajnoj mjeri je postignuta zahvaljujući angažmanu međunarodne zajednice i ključnih svjetskih i evropskih sigurnosnih organizacija: Ujedinjenih naroda (UN), Sjeverno-atlantskog saveza (NATO), Organizacije za sigurnost i saradnju u Evropi (OSCE) i Evropske unije (EU). Zbog važnosti regije Jugoistočne Evrope za ukupnu evropsku i

međunarodnu sigurnost, daljnji angažman navedenih organizacija u regiji je očekivan. Takav angažman podstači će pozitivne trendove iskazane kroz spremnosti zemalja regije za aktivno učešće u inicijativama za stabilizaciju i uključivanje u regionalne, evropske i evroatlantske sigurnosne integracijske procese.

U posljednjim decenijama, u Evropi su se dogodile dinamične promjene u društvenim i sigurnosnim strukturama, sa razvojem koherentnog pristupa pitanjima stabilnosti i sigurnosti. OSCE je prepoznata kao vodeća organizacija u okviru ovog konteksta. Prisutnost OSCE-a u regiji i mehanizmi kojima raspolaže, afirmiraju ovu organizaciju kao jednog od najznačajnijih nosioca mjera prevencije konflikata, post-konfliktne izgradnje mira, izgradnje demokratskih institucija i jačanja demokratije općenito.

Prateći navedene promjene, politička i vojna uloga NATO-a je značajno redefinirana. Evroatlantski odnosi su predmet stalnih prilagođavanja sa tendencijom razvijanja nove sigurnosne arhitekture, koja obuhvata NATO Program Partnerstvo za mir.

Sve zemlje regije su pitanje uključenja u EU definirale kao primarni vanjskopolitički cilj. Također, ostvaren je značajan napredak i vidno poboljšanje sigurnosnog okruženja u regiji koje uključuje i značajno smanjenje vojnih potencijala. Vlade zemalja izabrane su na legitiman i demokratski način, a zemlje su članice NATO-a ili NATO Programa Partnerstvo za mir. Odnosi Bosne i Hercegovine sa susjednim državama su u stalnom uzlaznom trendu, pri čemu se otvorena pitanja rješavaju u diplomatskim okvirima.

3. Izazovi i rizici u oblasti odbrane

Izazovi i rizici u oblasti odbrane sa kojima se Bosna i Hercegovina suočava moraju se razmatrati u kontekstu globalnih, regionalnih i unutrašnjih zbivanja.

Aktivnim djelovanjem najuticajnijih političkih i vojnih faktora međunarodne zajednice, potencijalne mogućnosti nastanka vojnog sukoba na prostoru Evrope bitno su reducirane. Isto tako, mogućnost globalnoga ratnog sukoba trenutno je bitno reducirana. U takvom okruženju, radikalno je smanjena prijetnja suverenitetu i teritorijalnom integritetu Bosne i Hercegovine.

Izazovi i rizici u oblasti opće sigurnosti i odbrane na globalnom i regionalnom planu, koji mogu indirektno ili direktno uticati na unutrašnju stabilnost Bosne i Hercegovine su:

- nestabilnost nastala kao proizvod tranzicijskih procesa prelaska na tržišnu ekonomiju, što je rezultiralo razlikama u nivou ekonomskog i društvenog razvoja zemalja,
- asimetrične prijetnje koje uključuju terorizam u svim pojavnim oblicima, nekontroliranu proizvodnju i prodaju naoružanja, nelegalnu trgovinu naoružanjem, proliferaciju oružja za masovno uništenje, potencijalno stvaranje i aktivnosti nelegalnih oružanih grupa i organizirani kriminal,
- povećana opasnost od nastanka prirodnih i drugih katastofa i nesreća širih razmjera, kao posljedica ugrožavanja životne sredine uslijed industrijskog i tehnološkog razvoja,
- prisilne migracije kao posljedica oružanih sukoba,
- diskriminacija i netolerancija na rasnoj, etničkoj, religijskoj, socijalno-ekonomskoj, kulturnoj, političkoj i drugoj osnovi,
- relativno visoka koncentracija vojnih kapaciteta u regionu, što dodatno usložnjava ukupne sigurnosne rizike.

Unutarnji izazovi i rizici sa kojima se Bosna i Hercegovina suočava u oblasti opće sigurnosti, a koji se mogu reflektirati i u oblasti odbrane su:

- zaostali politički i društveni animoziteti, poticani od retrogradnih elemenata koji zagovaraju nacionalistički ekstremizam,
- nepotpuna implementacija Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini,
- problemi političke i ekomske tranzicije društva, koji rezultiraju sporim razvojem efikasnih organa vlasti, ekonomskom nestabilnošću i nelegalnim aktivnostima,
- problemi zaštite granica,
- problem viškova naoružanja i municije, neadekvatno skladištenje i čuvanje naoružanja i municije i nelegalno posjedovanje istih,
- kontaminiranost teritorija nagaznim minama i neeksplođiranim ubojnim sredstvima,
- prirodne i druge katastrofe i nesreće.

U oblasti odbrane, Bosna i Hercegovina je opredijeljena za aktivno suprotstavljanje izazovima, rizicima i destruktivnim aktivnostima u svim pojavnim oblicima.

4. Politički ciljevi Bosne i Hercegovine u oblasti odbrane

Ciljevi Bosne i Hercegovine u oblasti odbrane podržavaju ostvarivanje općesigurnosnih državnih ciljeva definiranih dokumentom Sigurnosna politika Bosne i Hercegovine i prioriteta vanjske politike definiranih dokumentom Opći pravci i prioriteti za provođenje vanjske politike Bosne i Hercegovine.

Bosna i Hercegovina organizira, razvija i održava vojni kapacitet i spremnost svojih oružanih snaga sa ciljem:

- osiguranja suvereniteta, teritorijalne cjelovitosti, političke nezavisnosti i međunarodnog subjektiviteta Bosne i Hercegovine,
- unapređenja ciljeva vanjske politike Bosne i Hercegovine,
- ispunjena međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine,
- zaštite državljana Bosne i Hercegovine.

Opći sigurnosni ciljevi Bosne i Hercegovine proizilaze iz dokumenta Sigurnosna politika Bosne i Hercegovine i uključuju:

- zaštitu suvereniteta, teritorijalne cjelovitosti, političke nezavisnosti i međunarodnog subjektiviteta Bosne i Hercegovine,
- uspostavljanje i razvoj institucija sistema sigurnosti koje će biti sposobne da odgovore na sve rizike i prijetnje osnovnim vrijednostima i interesima Bosne i Hercegovine,
- razvijanje i učvršćivanje opće sigurnosti i unutrašnje stabilnosti Bosne i Hercegovine,
- provedbu Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini,
- aktivno učešće u izgradnji kolektivne sigurnosti putem pristupanja međunarodnim sigurnosnim konvencijama, evropskim i evroatlantskim sigurnosnim strukturama,
- promoviranje aktivne uloge Bosne i Hercegovine u međunarodnim organizacijama čiji je član, kao i uključivanje u regionalne, evropske i evroatlantske političke, ekomske, vojne i druge integracione procese i organizacije, a naročito u EU i NATO,

- jačanje civilne komande i kontrole nad Oružanim snagama Bosne i Hercegovine, parlamentarnog nadzora i transparentnosti u odbrambenim poslovima, u skladu sa standardima razvijenih demokratskih zemalja,
- demokratizaciju Bosne i Hercegovine kroz prihvatanje i primjenu standarda savremenog svijeta, kao i osposobljavanjem i efikasnim funkcioniranjem institucija državne vlasti na svim nivoima,
- jednakopravnost naroda i građana, poštivanje ljudskih prava i osnovnih sloboda,
- socijalnu sigurnost i jednak pristup građana svim socijalnim pravima,
- borbu protiv terorizma, organiziranog kriminala, trgovine ljudima i korupcije,
- tranziciju cjelokupnog društva u pravcu izgradnje modernog demokratskog društva zasnovanog na vladavini prava, tržišnoj ekonomiji, ekonomskom i ukupnom prosperitetu,
- unapređenje saradnje i svestranih odnosa sa zemljama regiona jugoistočne Evrope, a posebno sa susjednim zemljama,
- zaštitu čovjekove okoline.

U skladu sa dokumentom Opći pravci i prioriteti za provođenje vanjske politike Bosne i Hercegovine, vanjska politika Bosne i Hercegovine usmjerena je ka unapređenju i očuvanju trajnog mira, sigurnosti i sveukupnog državnog razvoja, međunarodnog mira i uključivanju Bosne i Hercegovine u savremene evroatlantske integracione tokove. U međunarodnim odnosima, aktivnosti Bosne i Hercegovine zasnivaju se na principima koji su sadržani u Povelji UN-a, Završnom aktu iz Helsinkija i ostalim dokumentima OSCE-a, te na općeprihvaćenim principima međunarodnog prava.

U skladu sa navedenim, u oblasti odbrane Bosna i Hercegovina je opredjeljena za:

- razvoj sistema odbrane i priuštivih oružanih snaga koji će biti sposobni da izvršavaju zakonom definirane zadatke, da odgovore na sigurnosne prijetnje vojne prirode i koji podržavaju trajni mir, sigurnost, stabilnost i sveukupni društveni razvoj,
- dosljednu provedbu Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini,
- poštivanje nepovredivosti granica i rješavanje otvorenih međunarodnih pitanja i kriza konstruktivnim dijalogom, bez prijetnji ili upotrebe sile protiv teritorijalnog integriteta ili političke nezavisnosti bilo koje zemlje,
- uključivanje u evropske i evroatlantske sigurnosne i druge integracione tokove,
- prihvatanje koncepta kolektivne sigurnosti, kao temelja svog dugoročnog odbrambenog opredjeljenja,
- aktivan doprinos kolektivnoj sigurnosti na globalnom planu putem učešća u međunarodnim mirovnim misijama, u skladu sa potrebama međunarodne zajednice i vlastitim ljudskim i materijalno-tehničkim resursima,
- ispunjavanje ciljeva NATO programa Partnerstvo za mir, kao prvom koraku ka punopravnom članstvu i uključivanju svojih oružanih snaga u strukturu NATO-a,
- postupnu integraciju u sve strukture EU, uz prihvatanje odredaba i mehanizama iz Zajedničke vanjske i sigurnosne politike EU i Evropske sigurnosne i odbrambene politike,
- punu saradnju sa Međunarodnim krivičnim sudom za bivšu Jugoslaviju u Hagu,
- demokratsku, parlamentarnu i civilnu kontrolu nad oružanim snagama i transparentnost u svim aspektima odbrane,

- ispunjavanje obaveza iz Kodeksa ponašanja EU u pogledu izvoza oružja, te poštivanja međunarodnih sporazuma i ugovora o neširenju oružja za masovno uništenje,
- punu implementaciju Programa akcije UN za prevenciju, borbu i iskorjenjivanje nelegalne trgovine malim i lakin naoružanjem (SALW), OSCE dokumenta o SALW-u, kao i Regionalnog plana implementacije borbe protiv širenja SALW-a Pakta stabilnosti za Jugoistočnu Evropu.

III CILJ I NAČELA ODBRAMBENE POLITIKE

1. Cilj odbrambene politike Bosne i Hercegovine

Odbrambena politika Bosne i Hercegovine ima za cilj uspostavu osnovnih parametara za funkcioniranje elemenata sistema odbrane radi ostvarivanja ciljeva Bosne i Hercegovine u oblasti odbrane, općih državnih sigurnosnih ciljeva i prioriteta za provođenje vanjske politike Bosne i Hercegovine.

Odbrambena politika definira osnovni odbrambeni koncept Bosne i Hercegovine, dugoročno uređuje angažiranje odbrambenih resursa u odgovoru na sigurnosne i izazove i rizike u oblasti odbrane, projicira osnove upotrebe Oružanih snaga Bosne i Hercegovine, njihovog budućeg razvoja i načina djelovanja u ostvarivanju postavljenih ciljeva, te osnove izgradnje odbrambenih sposobnosti Bosne i Hercegovine.

2. Načela odbrambene politike Bosne i Hercegovine

Radi definiranja osnovnih parametara za funkcioniranje elemenata sistema odbrane u ispunjavanju odbrambenih ciljeva Bosne i Hercegovine, te općih državnih ciljeva i prioriteta u oblasti sigurnosti i vanjske politike, odbrambena politika Bosne i Hercegovine se zasniva na sljedećim načelima:

- demokratska, civilna kontrola nad oružanim snagama, uz parlamentarni nadzor,
- transparentnost aktivnosti u oblasti odbrane, uključujući planiranje i budžetiranje odbrane,
- integracija u regionalne, evropske i evroatlantske kolektivne sigurnosne strukture,
- modernizacija snaga, uključujući razvoj interoperabilnosti Oružanih snaga Bosne i Hercegovine sa NATO-om i dugoročno dostizanje NATO normi i uobičajenih praksi,
- uravnoteženost snaga i mogućnosti unutar podregija i jugoistočne Evrope u kontekstu sigurnosnih rizika,
- saradnja u oblasti kontrole naoružanja i mjera izgradnje sigurnosti i povjerenja, uključujući učešće u sigurnosnim strukturama i protokolima jugoistočne Evrope,
- izgradnja sistema odbrane kojim će Bosna i Hercegovina realizirati ciljeve odbrambenih reformi, na putu od individualne ka kolektivnoj sigurnosti.

2.1 Demokratska, civilna kontrola nad oružanim snagama, uz parlamentarni nadzor

Reformama sistema odbrane uspostavljena je demokratska kontrola Oružanih snaga Bosne i Hercegovine, u skladu sa praksom i standardima evropskih demokratskih država, koja podrazumijeva civilnu kontrolu nad oružanim snagama i parlamentarni demokratski nadzor.

Civilna kontrola nad oružanim snagama ostvaruje se preko demokratski izabranog organa - Predsjedništva Bosne i Hercegovine, posredstvom Ministarstva odbrane Bosne i Hercegovine.

Djelujući prema konsenzusu, Predsjedništvo Bosne i Hercegovine ostvaruje vrhovnu komandu i kontrolu nad Oružanim snagama Bosne i Hercegovine.

Parlamentarni demokratski nadzor nad oružanim snagama i institucijama odbrane ostvaruje se preko Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine. Za ostvarivanje parlamentarnog nadzora, Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine formira odgovarajuća radna tijela – komisije, koje se neposredno bave navedenim pitanjem.

2.2 Transparentnost aktivnosti u oblasti odbrane, uključujući planiranje i budžetiranje odbrane

Za odbranu Bosne i Hercegovine angažiraju se značajni ljudski i materijalni resursi i troši veliki dio državnog budžeta, zbog čega je transparentnost posebno važna u procesima planiranja i finansiranja odbrane. Informacije o tim pitanjima moraju biti dostupne vlastima i građanima Bosne i Hercegovine i jasno pokazati da su resursi koji podržavaju sistem odbrane nalaze pod kontrolom izabralih civilnih vlasti, te da su u funkciji odbrane i sigurnosti Bosne i Hercegovine.

Transparentan pristup odbrambenim poslovima, u skladu sa međunarodnim standardima, podrazumijeva:

- dostupnost informacija o planiranju odbrambenih poslova, angažiranju sredstava i njihovih izvora, te o lokacijama jedinica i objekata,
- finansijska transparentnost,
- transparentnost strane vojne pomoći,
- transparentnost saradnje sa oružanim snagama drugih država,
- potpuna dostupnost i uvid u sve odbrambene aktivnosti civilnim organima koji vrše komandovanje i nadzor nad odbrambenim strukturama u Bosni i Hercegovini,
- saradnja sa odgovarajućim vladinim i nevladinim organizacijama koje se bave pitanjima sigurnosti i odbrane,
- otvorenost prema sredstvima javnog informisanja i kontinuirano informisanje javnosti o odbrambenim aktivnostima.

2.3 Integracija u regionalne, evropske i evroatlantske kolektivne sigurnosne strukture

Sigurnost Bosne i Hercegovine nerazdvojno je povezana sa sigurnošću i perspektivama neposrednog okruženja, regije, Evrope i međunarodne zajednice u cijelini. Integracije u okviru regionalnih, evropskih i evroatlantskih kolektivnih sigurnosnih struktura, prioritetna su područja djelovanja Bosne i Hercegovine. U okviru kolektivnih sigurnosnih struktura, na principima saradnje, uvažavanja i zajedničkog djelovanja, Bosna i Hercegovina će osigurati unutarnju stabilnost i dati svoj doprinos daljoj izgradnji demokratske i stabilne Evrope i svjetskog mira u cijelini.

Bosna i Hercegovina razumije i prihvata koncept kolektivne odbrane, kao osnovu svoje dugoročne vojne strategije. Prvi korak Bosne i Hercegovine u navedenom pravcu je postati članicom NATO-a, jer je u tom slučaju njen suverenitet i teritorijalni integritet zagarantiran i od strane cijelog Saveza.

Bosna i Hercegovina će, u skladu sa mogućnostima i raspoloživim resursima, pružati doprinos UN-u, OSCE-u, EU i NATO-u, kao vodećim kolektivnim sigurnosnim organizacijama, u njihovim nastojanjima za održavanje mira, stabilnosti i sigurnosti na globalnom planu.

2.4 Modernizacija snaga, uključujući razvoj interoperabilnosti Oružanih snaga Bosne i Hercegovine sa NATO-om i dugoročno dostizanje NATO normi i uobičajenih praksi

Jedno od osnovnih načela za Oružane snage Bosne i Hercegovine je da organizira, popuni, opremi i obuči svoje snage kako bi se postigla unutrašnja i interoperabilnost sa snagama NATO-a i država partnera. Konačan cilj je dostizanje NATO kompatibilnosti u cijelom spektru funkcija u oblasti odbrane, od najviših nivoa donošenja odluka vezanih za odbrambenu politiku, pa sve do operativnih i taktičkih nivoa vojne odgovornosti. Postizanje NATO interoperabilnosti i kompatibilnosti bit će dugoročan proces.

Ova inicijativa će omogućiti da Oružane snage Bosne i Hercegovine izvode obuku i operacije na efikasan i djelotvoran način, kako samostalno tako i sa snagama NATO-a i vojnim snagama država partnera.

Modernizacija Oružanih snaga Bosne i Hercegovine provodit će se:

- unapređenjem načina upotrebe jedinica u borbenim i neborbenim operacijama u cilju dostizanja savremenih standarda efikasnosti i ekonomičnosti,
- strukturiranjem profesionalnih i mobilnih oružanih snaga, sposobnih i opremljenih za odgovor na različite izazove i za prenos težišta svog djelovanja,
- fleksibilnom organizacijom, stacioniranjem, opremljenosću i uvježbanošću oružanih snaga za odgovor na različite situacije u okviru definirane namjene,
- redukcijom zastarjelog, te planskim i ekonomski opravdanim uvođenjem savremenog naoružanja i opreme,
- postizanjem interoperabilnosti i kompatibilnosti sa oružanim snagama zemalja članica NATO-a i Programa Partnerstvo za mir, kroz standardizaciju i usaglašavanje vojne doktrine, opreme, sistema obuke, te operativnih i administrativnih procedura,
- stalnim usaglašavanjem sa ekonomskim mogućnostima Bosne i Hercegovine.

Modernizacija snaga i kompatibilnost sa NATO-om su dugoročni ciljevi i bit će ugrađeni u svaki razvojni projekt Oružanih snaga Bosne i Hercegovine.

2.5 Uravnoteženost snaga i mogućnosti unutar podregija i jugoistočne Evrope u kontekstu sigurnosnih rizika

Bosna i Hercegovina je opredijeljenja za striktnu primjenu dogovorenog regionalnog balansa snaga i sposobnosti koji će biti u funkciji stabilnosti i općeg društvenog napretka. Balans snaga podrazumijeva balans u ljudstvu i naoružanju, te približno isti procenat izdvajanja za budžet odbrane iz bruto društvenog proizvoda.

S obzirom na potencijal i ekonomske mogućnosti, posebno stabilizaciju ekonomskih prilika pod okriljem EU, realno je očekivati da će pojedine države regije u dugoročnoj perspektivi povećati sposobnosti svojih oružanih snaga. Iz pozicije trenutnih sigurnosnih prilika, takve mogućnosti ne predstavljaju predmet sigurnosne zabrinutosti, prvenstveno s obzirom na uspostavljeni režim mjera za izgradnju povjerenja i sigurnosti u okviru OSCE-a, kao i na sporazume o ograničenju i kontroli oružja. Kroz navedene mehanizme kontrole, osigurana je transparentnost razvoja vojnih potencijala u regiji, te mogućnost međusobnog usklađivanja i usaglašavanja u ovoj oblasti.

Postizanjem i primjenom regionalnog balansa demonstrira se opredjeljenje za izgradnju međunarodnog povjerenja i stvaranje pretpostavki za brži razvoj bilateralne i regionalne saradnje. U užem regionalnom okruženju, trenutno nema naznaka o egzistiranju tipova oružja koji

zahtijevaju posebnu sigurnosnu brigu, kao što su oružja za masovno uništenje. Nastojanje Bosne i Hercegovine je da se na temelju izgradnje povjerenja, saradnje u širokom spektru oblasti i dobrosusjedstva, ovakvi trendovi u regionu i dalje nastave.

2.6 Saradnja u oblasti kontrole naoružanja i mjera izgradnje sigurnosti i povjerenja, uključujući učešće u sigurnosnim strukturama i protokolima jugoistočne Evrope

Provođenje i razvoj saradnje u oblasti kontrole naoružanja i mjera izgradnje povjerenja predstavlja bitan uvjet unutarnje i vanjske stabilnosti i prosperitetnog razvoja Bosne i Hercegovine.

Saradnja u ovoj oblasti podrazumijeva:

- provоđenje relevantnih odluka i rezolucija UN-a,
- punу implementaciju Sporazuma o subregionalnoj kontroli naoružanja i Bečkog dokumenta (WD-99),
- provedbu Završnog dokumenta o pregovorima o regionalnoj kontroli naoružanja po članu V Aneksa I -B Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini,
- provоđenje zaključaka konferencija Vijeća za provedbu mira u Bosni i Hercegovini i podršku koncepcije Pakta stabilnosti za jugoistočnu Evropu,
- učešće u radu OSCE-a uz potpunu implementaciju mјera za izgradnju povjerenja i sigurnosti, a uz poštivanje otvorenosti i transparentnosti,
- izgradnju NATO kompatibilne vojne doktrine Oružanih snaga Bosne i Hercegovine,
- demokratsku kontrolu oružanih snaga koja će unaprijediti kooperativnu sigurnost.

Daljim razvojem pozitivnih sigurnosnih procesa, usmjeravanim i iniciranim od unutrašnjih demokratskih snaga zemalja regije, doprinosi se stabilnosti regionalnog, ali i evropskog sigurnosnog okruženja. Bosna i Hercegovina u potpunosti podržava takve procese, opredijeljena je i aktivno sudjeluje u provоđenju aktivnosti iz oblasti kontrole naoružanja i mјera izgradnje sigurnosti i povjerenja.

2.7 Izgradnja sistema odbrane kojim će Bosna i Hercegovina realizirati ciljeve odbrambenih reformi, na putu od individualne ka kolektivnoj sigurnosti

Jedan od ciljeva Bosne i Hercegovine u oblasti odbrane je izgradnja sistema odbrane sposobnog da odgovori na sigurnosne prijetnje vojne prirode, te sistema koji podržava društveni razvoj, stabilnost i sigurnost Bosne i Hercegovine.

Izgradnja takvog sistema odbrane zahtijeva reforme kojim će se usklađivati potrebe, resursi i vlastite mogućnosti. Reformama sektora odbrane osigurat će se razvoj vlastitih odbrambenih sposobnosti, pružiti doprinos izgradnji stabilnog i sigurnog okruženja, unaprijediti partnerstvo i saradnja s drugim demokratskim državama, te ubrzati pristupanje Bosne i Hercegovine kolektivnim sigurnosnim i odbrambenim organizacijama.

Moderni sistem odbrane potrebno je razvijati kao jednu od osnovnih državnih funkcija, a odbrambene institucije države, posebno oružane snage, razvijati pod kontrolom institucija civilne vlasti. Na ovaj način, oružane snage će ispunjavanjem svojih funkcionalnih uloga predstavljati oslonac demokratskog razvoja društva i njegove stabilnosti i sigurnosti. Izgradnja modernog odbrambenog sistema uključuje potrebu kontinuirane edukacije i stručnog usavršavanja civilnog i vojnog osoblja u institucijama odbrane.

Ukoliko bi došlo do prijetnji po suverenitet i teritorijalni integritet Bosne i Hercegovine, odbrambeni sistem Bosne i Hercegovine odgovorio bi odgovarajućim mjerama i aktivnostima usmjerenim na pripremu odbrane, koja bi se temeljila na načelu kolektivne odbrane, te na potpunoj saradnji sa prijateljskim i savezničkim zemljama.

IV KOLEKTIVNE SIGURNOSNE INTEGRACIJE

1. Kolektivna odbrana

Kompleksnost savremenih sigurnosnih prijetnji uveliko prevazilazi sposobnosti zemalja za pojedinačni i samostalni odgovor. Zajedničkim angažmanom, partnerstvom i saradjnjom zemalja na širem planu moguće je efikasno djelovanje u pravcu reduciranja i otklanjanja sigurnosnih prijetnji. Ovi procesi nemaju alternativu i predstavljaju nezamjenjiv doprinos ostvarenju međunarodnog mira.

Dugoročno gledano, NATO će u budućnosti i dalje predstavljati najznačajniji faktor globalne sigurnosti. Za očekivati je da će evropske zemlje u tranziciji i u predstojećem periodu biti prostor širenja uticaja NATO-a, čime će se doprinijeti procesu daljeg jačanja stabilnosti i sigurnosti.

Opredijeljena da jača sposobnosti svojih oružanih snaga da djeluju zajedno sa snagama članicama NATO-a, naročito u misijama očuvanja mira i humanitarnim operacijama, Bosna i Hercegovina je ispunila postavljene ciljeve i postala članica NATO programa Partnerstvo za mir.

Kao članica NATO programa Partnerstvo za mir, Bosna i Hercegovina će izraditi potrebna dokumenta kojima će odrediti područja saradnje sa NATO-om od obostranog interesa, odnosno područja u kojima ima najbolje kapacitete. Bosna i Hercegovina, svjesna svojih potencijala i mogućnosti, želi ostvariti saradnju sa NATO-om prioritetsno u područjima koja će omogućiti usvajanje NATO normi i osigurati interoperabilnost Oružanih snaga Bosne i Hercegovine sa oružanim snagama zemalja članica NATO-a. Također, Bosna i Hercegovina je spremna kao zemlja domaćin omogućiti NATO-u korištenje infrastrukturnih i drugih raspoloživih kapaciteta prema ukazanim potrebama.

Strateški cilj Bosne i Hercegovine je postati punopravnom članicom NATO-a, čime će svoje potencijale integrirati u trenutno svjetski najznačajniji sistem kolektivne odbrane. Ovaj sistem podrazumijeva:

- uzajamnu pomoć država članica sistema u slučaju napada izvana,
- postizanje visokog stepena sigurnosti država članica sistema,
- jačanje odbrambenih potencijala država članica u duhu standarda sistema kolektivne odbrane,
- stalne transformacije i prilagođavanja izmjenama sistema kolektivne odbrane.

Prijemom u punopravno članstvo u NATO, Bosna i Hercegovina će preuzeti obavezu učešća u operacijama kolektivne sigurnosti, čime će dati svoj doprinos u izgradnji i održavanju sigurnosti na globalnom planu.

Bosna i Hercegovina je opredijeljena za prihvatanje ciljeva i zahtjeva kolektivnih sigurnosnih organizacija kojima je pristupila. Članstvom u ovim organizacijama stvara se dodatna odgovornost prilikom kreiranja vlastite odbrambene politike, a postupak donošenja odluka u oblasti odbrane podrazumijeva poštivanje međunarodno prihvaćenih obaveza. Odluke o participaciji u strukturama i operacijama kolektivnih sigurnosnih organizacija donose nadležne

institucije Bosne i Hercegovine, u skladu sa prethodno potpisanim sporazumima o saradnji i međusobno definiranim pravima i obavezama.

2. Kolektivna i kooperativna sigurnost

Pored strateškog opredjeljenja za punopravno članstvo u NATO-u, Bosna i Hercegovina je opredjeljena da vlastite odbrambene potencijale i funkcije integrira u globalni sistem kolektivne sigurnosti, na osnovama međunarodne saradnje, angažiranja i partnerstva. U odnosu na sistem kolektivne odbrane, ovaj sistem je sveobuhvatniji oblik sigurnosnih integracija na kojem se zasniva djelovanje UN-a. Kao takav, isti predstavlja specifičan sistem za odgovor međunarodne zajednice na kršenje međunarodnog mira. Bosna i Hercegovina prepoznaće krovnu ulogu Vijeća sigurnosti UN-a u uspostavljanju i održavanju globalnog mira i sigurnosti, te će u skladu sa svojim mogućnostima nastaviti da učestvuje kao dio snaga UN-a u operacijama podrške miru u kriznim područjima u svijetu.

UN su osnov kolektivne sigurnosti svih njenih članica, a NATO se u nekim situacijama može naći u ulozi izvršioca aktivnosti za postizanje ciljeva kolektivne sigurnosti.

Kooperativna sigurnost je širi pristup kolektivnoj sigurnosti, koji uključuje sljedeće principe:

- davanje prednosti nevojnim rješenjima,
- naglasak na međusobnom povjerenju - razuvjeravanju,
- naglašavanje vrijednosti dijaloga na multilateralnoj osnovi,
- sklonost multilateralizmu u odnosu na bilateralizam,
- odbrambene aktivnosti nisu ograničene članstvom u drugim organizacijama,
- države su nosioci sigurnosnog sistema, uz učešće nedržavnih struktura (organizacija) u sistemu.

OSCE-ov Kodeks ponašanja o političko-vojnim aspektima sigurnosti predstavlja jedan od mehanizama koji ovoj organizaciji daje značajnu ulogu u izgradnji kooperativne sigurnosti. Bosna i Hercegovina je opredjeljena za aktivnu saradnju sa OSCE-om, posebno u oblasti implementacije režima mjera za izgradnju povjerenja i sigurnosti u regiji, te implementacije sporazuma o ograničenju i kontroli oružja.

Iako NATO ostaje temelj kolektivne sigurnosti, EU posjeduje i razvija autonomni sistem odbrane i sigurnosti, te sredstva za prevenciju sukoba i upravljanja krizama, koji stoje na raspolažanju međunarodnoj zajednici. Definiranjem Zajedničke vanjske i sigurnosne politike i Evropske sigurnosne i odbrambene politike, te konstituiranjem vlastitih odbrambenih snaga, EU se opredijelila za aktivno bavljenje pitanjima sigurnosti i odbrane i preuzimanje primarne odgovornosti za sigurnost na prostoru Evrope. Odbrambene snage EU predstavljaju bitnu pretpostavku za preuzimanje veće odgovornosti na području vanjske politike i sigurnosti, ali i bitan faktor općeg konsolidiranja i jačanja EU. Bosna i Hercegovina će nastaviti sa implementacijom aktivnosti koje će osigurati njenu potpunu integraciju u sve strukture EU.

V MEĐUNARODNA SARADNJA

1. Bilateralna saradnja

Na načelima uzajamnog uvažavanja, Bosna i Hercegovina je opredjeljena za uspostavu i unapređenje bilateralnih odnosa i saradnje u oblasti odbrane sa svim zainteresiranim zemljama.

Vojna pomoć prijateljskih zemalja, a naročito Sjedinjenih Američkih Država (SAD) u okviru posebno dizajniranih programa vojne pomoći, u proteklom periodu predstavljala je glavni izvor opremanja, obuke i profesionalnih savjeta za Oružane snage Bosne i Hercegovine. Usljed ograničenih resursa, takva saradnja i dalje će imati značajnu ulogu u profesionalnom razvoju i modernizaciji Oružanih snaga Bosne i Hercegovine. Kroz programe bilateralne saradnje, nastojat će se osigurati resursi i drugi vidovi podrške za postizanje sofisticiranih odbrambenih sposobnosti.

Bosna i Hercegovina je opredijeljena i očekuje da će kroz angažman u okviru NATO-a i drugih programa i inicijativa, SAD u budućnosti i dalje ostati njen najznačajniji strateški partner u oblasti odbrane.

Putem aktivne bilateralne politike, Bosna i Hercegovina će jačati izgradnju prijateljskih i obostrano korisnih odnosa i sa svim drugim zainteresiranim zemljama, prioritetno susjednim, članicama NATO / Partnerstvo za mir i zemljama regiona.

2. Multilateralna saradnja

Bosna i Hercegovina je opredijeljena za aktivnu međunarodnu saradnju na političkom, ekonomskom, vojnom i sigurnosnom planu. Stoga će uložiti dodatne napore da zadovolji svoje strateške interese približavanja i institucionaliziranja odnosa sa bitnim međunarodnim strukturama. Priključenje EU i NATO-u ostaje osnovni prioritet aktivnosti na svim nivoima. To podrazumijeva potpuno implementiranje međunarodnih ugovora i sporazuma, reforme u procesu uključenja u NATO i realizaciju obaveza preuzetih nakon potpisivanja Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju sa EU.

Kroz implementaciju međunarodnih inicijativa i programa u oblasti odbrane, Bosna i Hercegovina će nastojati ojačati i unaprijediti svoje odbrambene sposobnosti, te razvijati stručnost i profesionalnost pripadnika oružanih snaga.

3. Regionalna saradnja

Po svom geostrateškom položaju i ukupnim karakteristikama, Bosna i Hercegovina ima veliki značaj za stabilnost regije jugoistočne Evrope. Zbog toga, Bosna i Hercegovina treba pružiti maksimalan doprinos unapređenju ukupnih odnosa i saradnje između država i naroda regije.

Angažiranje NATO-a, EU-a i SAD-a u regiji jugoistočne Evrope, kao najuticajnijih političkih i vojnih faktora međunarodne zajednice, dokazuje važnost stabiliziranja regije za ukupnu evropsku sigurnost. Bosna i Hercegovina dijeli takvo opredjeljenje i spremna je aktivnom saradnjom i zajedničkim rješavanjem problema doprinijeti ovom procesu, koji je u skladu sa njenim vanjsko-političkim i odbrambenim interesima i ciljevima.

Bosna i Hercegovina će nastojati unaprijediti svoju ulogu i značaj u regionalnoj saradnji, i to naročito: razvojem intenzivnih i svestranih odnosa sa svim zemljama regije, posebno susjedima, pokretanjem inicijativa u procesu provedbi i dosljednom provedbom sporazuma o regionalnoj i subregionalnoj kontroli naoružanja, učešćem u regionalnim odbrambenim inicijativama i organizacijama, te učešćem u regionalnim inicijativama uspostavljenim s ciljem jačanja mjera izgradnje povjerenja i sigurnosti.

Bosna i Hercegovina će i dalje učestvovati u aktivnostima NATO-ove Inicijative za jugoistočnu Evropu, usmjerenim na harmonizaciju i pružanje podrške regionalnoj suradnji u oblasti sigurnosti i odbrane, kao i u konkretnim projektima.

Bosna i Hercegovina je opredijeljena da prihvati i razvija i druge oblike saradnje u oblasti odbrane na regionalnom nivou.

4. Posebni aranžmani

Angažman NATO-a u Bosni i Hercegovini bio je od presudne važnosti za uspostavu i održavanje mira i stabilnosti u postdjuronskom periodu.

Danas, pripadnici Štaba NATO-a u Sarajevu, snage EU (EUFOR) i međunarodne organizacije predstavljaju sastavni dio sigurnosnog okruženja Bosne i Hercegovine.

Kao rezultat dosadašnje saradnje sa NATO-om, Bosna i Hercegovina je ostvarila napredak u brojnim oblastima, kao što je postignuta transparentnost u planiranju odbrane, planiranju i raspodjeli budžeta, te demokratskoj kontroli nad oružanim snagama. Bosna i Hercegovina je opredijeljena da u saradnji sa Štabom NATO-a u Sarajevu nastavi sa realizacijom aktivnosti restrukturiranja sistema odbrane i implementacijom do sada postignutih reformskih rješenja u ovoj oblasti. Namjera je da se u budućnosti, kroz realizaciju zajedničkih programa sa Štabom NATO-a u Sarajevu, unaprijedi saradnja Bosne i Hercegovine sa NATO-om do njenog punopravnog članstva u ovoj organizaciji.

Mandat i uloga EUFOR-a u Bosni i Hercegovini regulirani su relevantnim rezolucijama Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda. Ove rezolucije daju pravnu osnovu EUFOR-u i Štabu NATO-a u Sarajevu u ispunjavanju misije stvaranja stabilnog i sigurnog okruženja u Bosni i Hercegovini, u skladu sa vojnim aspektima Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini. Bosna i Hercegovina će i u budućnosti osigurati visok nivo saradnje sa EUFOR-om, te nastojati da njene institucije u što skorijem vremenu u potpunosti preuzmu nadležnosti EUFOR-a i samostalno osiguraju državnu stabilnost i sigurnost u svim funkcionalnim aspektima.

Posebno dizajnirani programi: Finansiranje inozemnih vojski (FMF), Međunarodna vojna edukacija i obuka (IMET) i Oružane snage - oružanim snagama (Mil – Mil, ranije Zajednički kontakt timovi - JCTP), u dosadašnjem periodu predstavljali su značajnu podršku Vlade SAD u procesu opremanja, obuke i profesionalnog razvoja Oružanih snaga Bosne i Hercegovine u skladu sa NATO normama. Također, Bosna i Hercegovina je sa SAD potpisala Sporazum o nabavci i uzajamnim uslugama (ACSA) koji olakšava uzajamnu podršku širokog spektra projekata. Bosna i Hercegovina je opredijeljena i očekuje da će implementacijom postojećih i definiranjem novih programa i projekata nastaviti stratešku saradnju sa SAD u oblasti odbrane.

Sa svrhom osiguranja obuke za oficire Oružanih snaga Bosne i Hercegovine i drugih država u cilju efikasnijeg učestvovanja u operacijama podrške miru i humanitarnim operacijama, u Sarajevu je, kao zajednički projekt više partnerskih zemalja, formiran Centar za obuku za operacije podrške mira (PSOTC). Nakon potpunog preuzimanja od strane institucija odbrane Bosne i Hercegovine, PSOTC može poslužiti kao jezgra za organiziranje naprednog sistema obrazovanja za potrebe Oružanih snaga Bosne i Hercegovine. PSOTC je uvršten u listu PfP centara, te je ambicija da isti postane jedan od regionalnih centara za obuku.

VI ODBRAMBENI SISTEM BOSNE I HERCEGOVINE

1. Opća razmatranja

Odbrambeni sistem Bosne i Hercegovine je dio integralnog sigurnosnog sistema Bosne i Hercegovine. Ovaj sistem predstavlja jedinstven oblik organizacije, resursa i aktivnosti institucija Bosne i Hercegovine i Oružanih snaga Bosne i Hercegovine usmjerenih na ostvarivanje definiranih državnih odbrambenih ciljeva, pripreme za odbranu i odbranu države, te aktivnosti kolektivne sigurnosti u okviru međunarodnih sigurnosnih i odbrambenih organizacija.

Odbrambeni sistem Bosne i Hercegovine je koncepcija i regulatorna osnova iz koje se razvijaju svi drugi podsistemi, resursi, funkcije i planovi odbrane usklađeni sa Zakonom o odbrani Bosne i Hercegovine.

U okviru odbrambenog sistema, Bosna i Hercegovina organizira, održava i razvija svoje oružane snage i institucije odbrane nadležne za upravljanje, rukovođenje i komandovanje oružanim snagama. U lancu komandovanja, institucije odbrane i Oružane snage Bosne i Hercegovine su pod vrhovnom komandom i kontrolom Predsjedništva Bosne i Hercegovine.

2. Odbambeno planiranje i upravljanje odbrambenim resursima

Glavni podsistemi odbrambenog sistema su sistem odbrambenog planiranja i sistem upravljanja odbrambenim resursima. Ovi podsistemi su međusobno interaktivni, podržani funkcionalnim i operativnim sistemima odbrane i povezani jedinstvenim sistemom planiranja, programiranja, budžetiranja i izvršenja.

U skladu sa svojim zakonskim nadležnostima, Ministarstvo odbrane Bosne i Hercegovine je odgovorno za razvoj sistema planiranja, programiranja, budžetiranja i izvršenja, te za izradu i implementaciju funkcionalnih politika kojima se definira sveobuhvatan proces planiranja odbrane unutar odbrambenih institucija i Oružanih snaga Bosne i Hercegovine. Na ovaj način, Ministarstvo odbrane Bosne i Hercegovine usmjerava i upravlja razvijanjem vojnih ciljeva, strategija, planova, programa i resursa za realizaciju Sigurnosne i Odbambene politike Bosne i Hercegovine.

2.1 Sistem planiranja, programiranja, budžetiranja i izvršenja

Krovni okvir za sve funkcije odbrane pruža jedinstveni sistem planiranja, programiranja, budžetiranja i izvršenja. Koncept i načela ovog sistema oblikovani su po sličnim sistemima primjenjenim u zemljama članicama NATO-a. Specifične aplikacije sistema uzimaju u obzir realnost veličine i vrste operacija Oružanih snaga Bosne i Hercegovine, kao najvažnijeg operativnog dijela odbrambenog sistema Bosne i Hercegovine, te odobrena finansijska sredstva za izvođenje operacija.

Sistem planiranja, programiranja, budžetiranja i izvršenja predstavlja sveobuhvatan proces upravljanja koji povezuje sistem odbrambenog planiranja i sistem upravljanja odbrambenim resursima. U okviru ovog sistema, definiraju se ciljevi i strategija odbrane, operacije oružanih snaga, te resursi potrebni za izvođenje operacija u skladu sa definiranim ciljevima i strategijom odbrane. Na ovaj način, sistem je direktno povezan sa procesom predlaganja i izrade godišnjeg budžeta odbrane, kojim se određuju budžetski zahtjevi za potrebe odbrane, definišu prioriteti primjene i upravlja odobrenim finansijskim sredstvima u budžetu odbrane.

2.2 Sistem odbrambenog planiranja

Sistem odbrambenog planiranja čini složen proces međusobno povezanih elemenata i aktivnosti, počevši od definiranja odbrambenih izazova, ciljeva, zadataka i resursa do distribucije potrebnih resursa za izvršavanje definiranih odbrambenih zadataka i misija. Odbrambeno planiranje je prvi korak u sistemu planiranja, programiranja, budžetiranja i izvršenja.

Istovremeno, odbrambeno planiranje predstavlja kontinuiran proces procjene i donošenja odluka o pitanjima koja su od interesa za sigurnost države. Taj proces identificira sigurnosne interese Bosne i Hercegovine, izazove i rizike sa kojima se suočava, ciljeve i strategiju odbrane, vlastite i prijateljske snage, te na osnovu toga procjenu i finansiranje prioriteta u oblasti sigurnosti i odbrane. Iz ove analize i odluka koje slijede, planiraju se i programiraju budžet i resursi, kako bi se omogućilo da Oružane snage Bosne i Hercegovine odgovore na definirane sigurnosne i odbrambene izazove i rizike.

Krajnji rezultat procesa planiranja je sveobuhvatan i konzistentan skup planova na osnovu kojih institucije odbrane realiziraju svoje aktivnosti i pokazuju na koji način doprinose sigurnosti Bosne i Hercegovine i ispunjavanju njenih međunarodnih obaveza u ovoj oblasti. Planovi odbrane uključuju sve dokumente u okviru odbrambenog sistema kojim se planiraju aktivnosti za ostvarivanje državnih sigurnosnih i odbrambenih ciljeva.

2.3 Sistem upravljanja odbrambenim resursima

Upravljanje odbrambenim resursima se zasniva na planskom pristupu, utemeljenom na poštivanju zakona, punoj transparentnosti aktivnosti i postizanju interoperabilnosti sa zemljama članicama NATO-a.

Osnovni principi za planiranje odbrane i strukture Oružanih snaga Bosne i Hercegovine su kredibilitet, priuštivost i primjenjivost. To znači da su snage, nastale kao rezultat procesa odbrambenog planiranja, priuštive i sposobne da se efikasno suprotstave odbrambenim izazovima s kojima se Bosna i Hercegovina suočava. Zahtjev za ispunjavanjem navedenih principa uspostavlja nužnu vezu i interakciju između sistema odbrambenog planiranja i sistema upravljanja odbrambenim resursima. Sistem upravljanja odbrambenim resursima osigurava procedure i postupke kojima se usmjerava i kontrolira upotreba personalnih, finansijskih, materijalnih i drugih odbrambenih resursa na najoptimalniji način. Stoga ovaj sistem uključuje i procedure kontrole finansijskih sredstava koja se iz državnog budžeta osiguravaju za potrebe odbrane.

Krajnji cilj jedinstvenog sistema upravljanja odbrambenim resursima je postizanje najvišeg stepena sigurnosti uz najmanje troškove, uz primjenu objektivno oskudnih odbrambenih resursa na djelotvoran i efikasan način kako bi bili obavljeni oni vojni zadaci koji su najvažniji za sigurnost države.

3. Funkcionalni i operativni sistemi odbrane Bosne i Hercegovine

Organizacija institucija odbrane Bosne i Hercegovine se zasniva na funkcionalnim sistemima koji su koncipirani na osnovu modela institucija odbrane zemalja NATO-a. Funkcionalni sistemi odbrane osiguravaju međusobnu usklađenost i koordinirano djelovanje institucija odbrane u cilju izvođenja dodijeljenih misija na najoptimalniji način. Glavni funkcionalni sistemi odbrane su:

- politika i planiranje,
- međunarodna saradnja,
- obavještajno-sigurnosni poslovi,

- komanda, kontrola i komunikacije, kompjuteri i upravljanje informacijama,
- upravljanje personalom,
- nabavka i logistika,
- finansije i budžet.

Radi osiguranja spremnosti za izvršenje dodijeljenih misija, glavni funkcionalni sistemi odbrane se dopunjavaju operativnim sistemima odbrane, koji obuhvataju:

- planove i operacije,
- obuku i
- upravljanje snagama.

4. Civilno-vojna saradnja

U vremenu koje predstoji, civilno-vojna saradnja postaje značajan dio aktivnosti unutar odbrambenog sistema Bosne i Hercegovine. Ova saradnja predstavlja značajan oblik afirmacije institucija odbrane Bosne i Hercegovine i njihovog doprinosa razvoju cijelokupnog društva.

Civilno-vojna saradnja razvijat će se kroz razne oblike, a prioritetno pružanjem pomoći Oružanih snaga Bosne i Hercegovine civilnim organima u:

- reagiranju na prirodne i druge katastrofe i nesreće, u slučaju nastanka, opasnosti od nastanka ili za potrebe otklanjanja posljedica istih,
- humanitarnim aktivnostima,
- borbi protiv terorizma,
- kontroliranom stavljanju na raspolaganje odgovarajućih resursa i kapaciteta,
- drugim aktivnostima koje doprinose ugledu i društvenoj korisnosti oružanih snaga.

Uređenje ove oblasti, u cilju jasnog definiranja pozicija svih učesnika, predstavljat će jedan od najznačajnijih predstojećih zadataka institucija odbrane Bosne i Hercegovine.

5. Oružane snage Bosne i Hercegovine

Najvažniji operativni dio odbrambenog sistema Bosne i Hercegovine čine Oružane snage Bosne i Hercegovine. Oružane snage Bosne i Hercegovine su profesionalna, jedna vojna sila koju organizira i kontrolira država Bosna i Hercegovina. Kao instituciju Bosne i Hercegovine, oružane snage čine pripadnici iz reda sva tri konstitutivna naroda i reda ostalih, u skladu sa Ustavom i zakonima Bosne i Hercegovine.

5.1 Zadaci

Osnovna uloga Oružanih snaga Bosne i Hercegovine je prvenstveno odbrambena. Međutim, savremeni izvori ugrožavanja sigurnosti takve su prirode da im se ni jedna država, a pogotovo mala država s ograničenim resursima, ne može sama uspješno suprotstavljati. U takvom okruženju, međunarodna zajednica kroz aktivnosti kolektivne sigurnosti stvara prepostavke za blagovremenu i odgovarajuću pomoći i podršku bilo kojoj državi u slučaju njenog suočavanja sa sigurnosnim problemima. Bosna i Hercegovina dijeli takva opredjeljenja i svojim oružanim snagama dodjeljuje zadatke:

- učešća u operacijama kolektivne sigurnosti, u operacijama za podršku miru i samoodbrani, uključujući i borbu protiv terorizma,
- pružanja vojne odbrane Bosni i Hercegovini i njenim državljanima u slučaju napada.

Bosna i Hercegovina svoje oružane snage priprema i za sudjelovanje u zadacima u kojima one trebaju dokazati svoju višestruku društvenu korisnost u mirnodopskim uvjetima. Vojna organizacija i njeni operativni potencijali stavlju se pod zakonom definiranim uvjetima u službu širokih potreba društva. Oružane snage Bosne i Hercegovine sudjeluju u planiranju i pripremi, te pružaju pomoć civilnim organima u reagiranju na prirodne i druge katastrofe i nesreće kada razmjere istih nadilaze mogućnosti namjenskih institucija. Stoga su Oružanim snagama Bosne i Hercegovine dodijeljeni i zadaci:

- pomoći civilnim organima u reagiranju na prirodne i druge katastrofe i nesreće,
- protivminskog djelovanja u Bosni i Hercegovini.

Oružane snage i ukupni odbrambeni potencijali demokratskih država angažiraju se u operacijama kolektivne sigurnosti, različitim međunarodnim humanitarnim i mirovnim misijama i u okvirima aktivnosti međunarodnih sigurnosnih i drugih organizacija. Ovakvim međunarodnim angažmanima razvija se i učvršćuje povjerenje i sigurnost među državama, izgrađuje sigurno i stabilno okruženje u kojem je ograničen prostor za primjenu sile i nasilno rješavanje sporova, zaštićuju i spašavaju ljudski životi, te umanjuju materijalni gubici. U želji da gradi moderne oružane snage, doprinosi demokratizaciji i izgradnji sigurnosti i stabilnosti na širem globalnom planu, Bosna i Hercegovina je opredijeljena da angažuje svoje oružane snage u takvim misijama i aktivnostima, te istima dodjeljuje zadatak ispunjavanja međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine.

5.2 Organizacija

Oružane snage Bosne i Hercegovine organizirane su u skladu sa Zakonom o odbrani Bosne i Hercegovine, Zakonom o službi u Oružanim snagama Bosne i Hercegovine i Odlukom Predsjedništva Bosne i Hercegovine o veličini, strukturi i lokacijama Oružanih snaga Bosne i Hercegovine.

Organizacija Oružanih snaga Bosne i Hercegovine zasnovana je na funkcijama koje se izvode i prilagođena specifičnim potrebama Bosne i Hercegovine. Funkcije se raspoređuju od nivoa Ministarstva odbrane Bosne i Hercegovine, preko Žajedničkog štaba Oružanih snaga Bosne i Hercegovine do podređenih komandi.

Osnovna načela organizacije Oružanih snaga Bosne i Hercegovine su priuštivost, transparentnost i potpuna koordinacija među funkcionalnim i specijalističkim osobljem na svim nivoima.

Oružane snage Bosne i Hercegovine sastoje se iz vidova, rodova i službi. Koncept jedne vojne sile implementiran je na način da se Oružane snage Bosne i Hercegovine sastoje iz rodova organiziranih po sistemu pukova. Postoje tri pješadijska puka koji su organizacije odgovorne za vojno naslijeđe i identitet jedinica i naroda iz kojih potiču, te šest ostalih pukova: puk artiljerijskih jedinica, puk oklopljeno-mehaniziranih jedinica, puk inžinjerijskih jedinica, puk rodova borbene podrške, puk službi podrške i puk rodova zrakoplovstva i protivzračne odbrane. Pukovi nemaju operativna ni administrativna ovlaštenja.

5.3 Struktura

Struktura Oružanih snaga Bosne i Hercegovine se zasniva na profesionalnim vojnim licima, civilnim licima na službi u Oružanim snagama Bosne i Hercegovine i licima u rezervnom sastavu.

Štab i komande Oružanih snaga Bosne i Hercegovine su Zajednički štab Oružanih snaga Bosne i Hercegovine, Operativna komanda Oružanih snaga Bosne i Hercegovine i Komanda za podršku Oružanih snaga Bosne i Hercegovine.

Zajednički štab Oružanih snaga Bosne i Hercegovine je stručni štabni organ potčinjen ministru odbrane Bosne i Hercegovine. Ovom štabu podređeni su Operativna komanda Oružanih snaga Bosne i Hercegovine i Komanda za podršku Oružanih snaga Bosne i Hercegovine.

Operativnoj komandi Oružanih snaga Bosne i Hercegovine podređene su tri pješadijske brigade, brigada zračnih snaga i protivzračne odbrane i brigada taktičke podrške. Komandi za podršku Oružanih snaga Bosne i Hercegovine podređeni su Komanda za upravljanje personalom, Komanda za obuku i doktrinu i Komanda logistike.

Brigada je osnovna formacija Oružanih snaga Bosne i Hercegovine. Osnovni element brigade je bataljon. Brigadi su dodijeljeni odgovarajući dijelovi za podršku, što je kompatibilno organizaciji oružanih snaga zemalja članica NATO-a. Pješadijska brigada sastoji se od bataljona iz više od jednog pješadijskog puka.

Organizacijsko-formacijska struktura Oružanih snaga Bosne i Hercegovine će se kontinuirano sagledavati i prilagođavati kako bi iste bile sposobne na efikasan način izvršavati zakonom definirane zadatke, te kako bi se osigurala usklađenost sa organizacijom oružanih snaga zemalja članica NATO-a.

Jedinice Oružanih snaga Bosne i Hercegovine namijenjene za misije od najvećeg prioriteta će biti popunjene aktivnim profesionalnim vojnim sastavom. Navedeno uključuje konstituiranje jedinica za angažovanje u misijama u okviru NATO Programa Partnerstvo za mir i po osnovu očekivanog članstva u NATO-u. Također, važni zadaci deminiranja i pružanja pomoći civilnim organima u reagiranju na prirodne i druge katastrofe i nesreće podrazumijevaju angažman dobro obučenog i opremljenog aktivnog profesionalnog vojnog sastava.

Moderna organizacija odbrane, zasnovana na demokratskim principima, podrazumijeva angažman visoko profesionalnog civilnog kadra na službi u oružanim snagama. Civilna lica će biti pozicionirana na svim nivoima organizacije Oružanih snaga Bosne i Hercegovine.

Rezervni sastav Oružanih snaga Bosne i Hercegovine, u veličini od jedne polovine aktivnog sastava, nadopunjavat će i podržavati aktivni profesionalni sastav. Osposobljenost i integriranost rezervnog sastava u strukturu oružanih snaga doprinijet će jačanju odbrambenih sposobnosti Bosne i Hercegovine, sadržajnjim mogućnostima pružanja pomoći organima civilne vlasti, kao i izvršavanju drugih specifičnih misija Oružanih snaga Bosne i Hercegovine.

5.4 Obuka

Pripadnici Oružanih snaga Bosne i Hercegovine moraju biti potpuno osposobljeni za obavljanje dodijeljenih zadataka i misija na efikasan i djelotvoran način. Obuka i edukacija u skladu s NATO normama i uobičajenim praksama bit će prioritet. Planiranje obuke bit će usmjereno na postizanje unutrašnje interoperabilnosti Oružanih snaga Bosne i Hercegovine, te interoperabilnosti i kompatibilnosti sa snagama NATO-a.

Oružane snage Bosne i Hercegovine će kroz sistem obuke osigurati stalni profesionalni razvoj svojih pripadnika. Razvijat će se individualne i kolektivne sposobnosti na općim vojničkim vještinama i sposobnosti za angažiranje u potencijalnim budućim misijama.

Profesionalni razvoj vođa uključivat će edukaciju oficira i podoficira oružanih snaga u vojnim i civilnim obrazovnim ustanovama u zemlji i inozemstvu. Tehnička i specijalistička obuka bit će naglašena kao važan segment obuke i edukacije. Školovanje i stručno-specijalističko usavršavanje

pripadnika Oružanih snaga Bosne i Hercegovine planirat će se i razmatrati unutar prioriteta finansiranja oružanih snaga.

5.5 Prioriteti angažiranja

Oružane snage i odbrambeni potencijali Bosne i Hercegovine primarno se razvijaju za potrebe odbrane i zaštite od ugrožavanja vojne prirode. Međutim, u savremenim uvjetima, kao posljedica kompleksnosti sigurnosnih izazova ali i očekivanja društva, Oružane snage Bosne i Hercegovine moraju razvijati sposobnosti višenamjenske upotrebe, kao što je to praksa u modernim odbrambenim sistemima drugih država.

U okviru primarne namjene i definiranih zadataka, Oružane snage Bosne i Hercegovine prioritetno će razvijati sposobnosti za sljedeća angažiranja:

- **Odbrambene aktivnosti:** Iako prijetnja od direktnog vojnog napada izvana nije vjerovatna, Oružane snage Bosne i Hercegovine moraju razvijati planove za nepredviđene situacije, te izvoditi obuku, vježbe i operacije kako bi bile pripravne za odgovor na svaku vrstu prijetnji, posebno imajući u vidu principe kolektivne odbrane. Navedeno uključuje stalni profesionalni razvoj i stručno-specijalističko usavršavanje pripadnika Oružanih snaga Bosne i Hercegovine,
- **Podrška civilnim organima:** Oružane snage Bosne i Hercegovine će razvijati i održavati sposobnosti za pružanje pomoći civilnim organima u širokom spektru aktivnosti. U skladu sa zakonskim nadležnostima, Oružane snage Bosne i Hercegovine će civilnim organima pružati pomoći u: reagiranju na prirodne i druge katastofe i nesreće; humanitarnim operacijama; operacijama deminiranja i uklanjanja neeksplodiranih ubojnih sredstava; operacijama uništavanja nelegalnog naoružanja i municije; operacijama medicinske pomoći i evakuacije; operacijama traganja i spašavanja; kontroliranom stavljanju na raspolažanje odgovarajućih resursa i kapaciteta; obavljanju drugih aktivnosti i reprezentativnih dužnosti koje odgovaraju suverenoj i poštovanoj državi,
- **Operacije podrške miru:** Bosna i Hercegovina želi da jačanjem svojih oružanih snaga postane sposoban i pouzdan partner u borbi za mir i stabilnost u cijelom svijetu. Stoga će razvijanje sposobnosti za razmještanje potpuno opremljenih i obučenih jedinica u međunarodno odobrene operacije kolektivne sigurnosti i operacije podrške miru predstavljati jedan od prioriteta Oružanih snaga Bosne i Hercegovine. Također, NATO od svojih članica traži da imaju održive i mobilne snage koje se mogu razmještati. U cilju ispunjavanja uvjeta NATO-a, dijelovi organizacijske strukture Oružanih snaga BiH moraju biti modularni, razmjestivi i međusobno zamjenjivi.

5.6 Posebne sposobnosti

Spremnost i sposobnost da doprinosi globalnoj sigurnosti Bosna i Hercegovina je dokazala formiranjem i upućivanjem Jedinice Oružanih snaga Bosne i Hercegovine za uništavanje neeksplodiranih ubojnih sredstava u operaciju podrške miru u Iraku, te upućivanjem vojnih promatrača u misije UN-a u Etiopiji/ Eritreji i Demokratskoj Republici Kongo.

Bosna i Hercegovina će nastaviti razvijati jedinstvene sposobnosti svojih oružanih snaga za učešće u međunarodno odobrenim operacijama podrške miru. Također, članstvo u NATO-u uključuje opredjeljenje za razmještanje snaga u misijama kolektivne sigurnosti.

Kao članica programa Partnerstvo za mir i aspirant za punopravno članstvo u NATO-u, Bosna i Hercegovina želi pomoći NATO-a u sagledavanju postojećih kapaciteta, opremljenosti i

osposobljenosti za misije uništavanja neeksplođiranih ubojnih sredstava i razvijanja jedinice za deminiranje. Također, Bosna i Hercegovina želi pomoći NATO-a u potencijalnom razvijanju ovog područja kao svoje posebne sposobnosti za buduće učešće u aktivnostima Programa Partnerstvo za mir i operacijama podrške miru. Razvoj potrebnih resursa i dogradnja mogućnosti za cijelovito ovladavanje poslovima deminiranja, uključujući planiranje, organizaciju, obuku, izvršenje i kontrolu nad poslovima deminiranja, konačni je cilj Bosne i Hercegovine u ovoj oblasti.

Integracijom u NATO, Bosna i Hercegovina je spremna da razvija i druge posebne sposobnosti od zajedničkog interesa. Posebno, Bosna i Hercegovina će razvijati sposobnosti svojih oružanih snaga koje odgovaraju vlastitim interesima i ciljevima u oblasti odbrane.

Također, u skladu sa razvijenim sposobnostima, razmatrat će se mogućnost proširenja učešća Bosne i Hercegovine u međunarodno odobrenim operacijama podrške miru i NATO vođenim operacijama kolektivne sigurnosti upućivanjem dodatnih jedinica, uz prethodno opremanje i obučavanje istih.

VII ZAKLJUČAK I VIZIJA

Reformama odbrambenog i sigurnosnog sektora u zemljama regiona ostvaren je značajan napredak u oblasti jačanja i izgradnje mjera povjerenja. Navedeni procesi generalno su rezultirali stabilnom sigurnosnom situacijom u okruženju i stalnim naporima za uspostavu i unapređenje saradnje u oblasti odbrane i sigurnosti. Zemlje regiona iskazale su opredijeljenost za pristupanje evropskim i evroatlantskim integrativnim procesima, čime se stvaraju pretpostavke za jedinstveni pristup sigurnosnim pitanjima u regionu.

Aktivnim djelovanjem najuticajnijih političkih i vojnih faktora međunarodne zajednice, potencijalne mogućnosti nastanka vojnog sukoba na prostoru Evrope, prvenstveno na njegovom trenutno najkonfliktnijem, jugoistočnom području, bitno su reducirane. Također, mogućnost globalnoga ratnog sukoba trenutno je bitno reducirana. U takvim uvjetima sigurnosnog okruženja trenutno ne postoji direktna vojna prijetnja Bosni i Hercegovini, te se ne uočava da bilo koja država u užoj regiji ima političke namjere za upotrebu vojne sile protiv suvereniteta i teritorijalnog integriteta Bosne i Hercegovine.

Cilj Bosne i Hercegovine je uključivanje u evropske i evroatlantske sigurnosne i druge integracione tokove, te da u bliskoj budućnosti dostigne takav nivo društvene stabilnosti koji će omogućiti povlačenje misije međunarodnih snaga iz zemlje i potpuno preuzimanje odgovornosti za vlastitu sigurnost.

Reformom sistema odbrane učinjen je značajan korak u reformi cjelokupnog sigurnosnog sektora u Bosni i Hercegovini. Jedan od glavnih ciljeva reforme odbrane je ispunjavanje uvjeta za pristupanje Bosne i Hercegovine u punopravno članstvo u NATO, čime će postati aktivni sudionik i dati doprinos globalnoj sigurnosti, nasuprot ranijoj poziciji konzumenta sigurnosti. Prvi korak u tom pravcu je ispunjavanje obaveza iz NATO programa Partnerstvo za mir, koji je uspostavljen kao izraz zajedničkih ubjedjenja da se stabilnost i sigurnost u evroatlantskom području može postići samo kroz saradnju i zajedničko djelovanje.

Oružane snage Bosne i Hercegovine su garant sigurnosti Bosne i Hercegovine i značajno sredstvo za ispunjavanje njenih međunarodnih obaveza. Bosna i Hercegovina je opredijeljena za načela demokratske, civilne kontrole nad oružanim snagama i transparentnosti u svim aspektima odbrane. Također, opredijeljena je da organizira, popuni, opremi, obuči i održi svoje oružane snage kako bi osigurala najviši stepen sigurnosti, mir i prosperitet za svoje građane.

Konačni cilj je stvaranje Oružanih snaga Bosne i Hercegovine koje će biti sposobne da izvršavaju zakonom definirane zadatke. Oružane snage Bosne i Hercegovine će biti priuštive, dobro opremljene, mobilne snage dobro obučenih i motiviranih vojnika, pod vodstvom visoko kvalificiranih oficira i podoficira, podržanih stručnim i profesionalnim civilnim kadrom. Te snage, uključujući i rezervne snage, bit će interoperabilne i kompatibilne sa snagama NATO-a.

U skladu sa mogućnostima i raspoloživim resursima, Bosna i Hercegovina će razvijati i osposobljavati svoje oružane snage radi pružanja doprinosa međunarodnim nastojanjima održavanja mira, stabilnosti i sigurnosti. Oružane snage Bosne i Hercegovine oblikovat će se i razvijati kao institucija sposobna da na efikasan način izvršava zakonom definirane zadatke i, u tom smislu, daje puni doprinos općem društvenom razvitku. Kao takve, bit će važno sredstvo u ostvarivanju ciljeva društvenog razvoja i ispunjavanju međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine na njenom putu ka sigurnosnim integracijama i priključenju zajednici demokratskih zemalja.

Broj:01-011-2978-51/08

Sarajevo, 26. novembra 2008. godine

